

Raadsnota

Raadsvergadering de dato 14 december 2020

Onderwerp: Jaarprogramma duurzaamheid 2021 en doorkijk naar 2022

Aan de gemeenteraad,

1. Doel, Samenvatting en Advies van het raadsvoorstel

Op 3 juni 2019 heeft uw Raad de Energievisie en het Uitvoeringsprogramma Energie 2019-2022 op hoofdlijnen vastgesteld. Het uitvoeringsprogramma Energie 2019-2022 op hoofdlijnen vraagt om een jaarprogramma, waarin voor het betreffende jaar wordt opgenomen wat de gemeente voornemens is om te doen. Met het aannemen van de Energievisie en het Uitvoeringsprogramma Energie 2019-2022 op 3 juni 2019, is immers de eerste stap gezet wat het energetische aspect van duurzaamheid betreft. Het jaarprogramma 2020 vormde de bijbehorende vervolgstap.

In het jaarprogramma 2020 werd opgenomen wat de Gemeente Valkenburg aan de Geul in 2020 voornemens was op het gebied van duurzaamheid. De omvang van de hierin opgenomen onderwerpen en aspecten, is echter substantieel groter gebleken dan vooraf ingeschat. Daarnaast zijn zaken die niet in het jaarprogramma waren opgenomen, opgekomen. Ook vraagt de beantwoording van binnengekomen informatieverzoeken van zowel inwoners, ondernemers als initiatiefnemers veel tijd, door de landelijke actualiteit van de thema's die vallen onder het containerbegrip duurzaamheid. Dientengevolge was het niet mogelijk alle onderwerpen op te pakken of af te ronden. In deze nota wordt ingegaan op het jaarprogramma 2021 met een doorkijk naar 2022.

2. Situatie / Aanleiding / Probleem

In het Uitvoeringsprogramma 2019-2022 op hoofdlijnen is aangegeven welke acties de gemeente de komende periode te wachten staan. Hierbij is besloten om invulling te geven aan deze hoofdlijnen met behulp van jaarprogramma's.

In het jaarprogramma 2020 werd opgenomen dat de Gemeente Valkenburg aan de Geul in 2020 voornemens was op het gebied van duurzaamheid aspecten van vijf thema's op te pakken. De omvang van de hierin opgenomen onderwerpen en aspecten, is echter substantieel groter gebleken dan vooraf ingeschat. Daarnaast zijn zaken opgekomen die bij het opstellen van het jaarprogramma 2020 niet voorzien waren, of meer tijd vragen dan vooraf ingeschat. Daarnaast vraagt de beantwoording van binnengekomen informatieverzoeken van inwoners, ondernemers en initiatiefnemers veel tijd. Door de landelijke actualiteit van de thema's rondom duurzaamheid, is bovendien het aantal informatieverzoeken dat binnenkomt, hoger dan voorzien. Dientengevolge was het niet mogelijk alle onderwerpen op te pakken en af te ronden en zal een groot deel ook in 2021 en naar verwachting ook in 2022 verder doorlopen.

Om zo goed mogelijk invulling te geven aan de eind 2019 bepaalde prioriteiten, is gedurende het jaar 2020 reeds overgegaan tot een tijdelijke uitbreiding van de capaciteit met 4 dagen in de week. Deze tijdelijke aanvulling eindigt eind 2020.

Gelet op de ervaringen van de afgelopen 2 jaar is er in lijn hiermee dan ook gekeken naar wat er in 2021 kan worden uitgevoerd binnen de beschikbare structurele capaciteit van de ambtelijke

organisatie (1 fte). Conclusie is dat aanvullende capaciteit nodig is om het huidige niveau van de dienstverlening door te zetten en om invulling te geven aan de ambities die uw Raad hiervoor heeft uitgesproken.

Voor de jaren 2021 en 2022 wordt in deze nota dan ook een aanvullende incidentele capaciteitsuitbreiding voorgesteld, om hetgeen in het jaarprogramma 2020 in gang is gezet, verder te kunnen oppakken en uitvoeren. Onze deelname aan de Regionale Energiestrategie blijft op peil en we onderzoeken de mogelijkheden van opwek van hernieuwbare energie in het bebouwd gebied, aan de Warmtetransitie wordt onverminderd doorgewerkt, de duurzame denktank wordt behouden, het project betreffende de gratis woningscans kan worden afgerond en het dienstverleningsniveau wordt op peil gehouden. Daarnaast worden projecten opgestart om het vergroenen van tuinen te stimuleren en om de energetische stand van gemeentelijk vastgoed te inventariseren. Daarnaast wordt hierbij aandacht geschonken aan de thema's communiceren en inspireren, zowel intern als extern. Voor het grootste deel van deze zaken, geldt dat deze naar hun aard onverminderd doorlopen in 2022.

Om deze activiteiten te kunnen oppakken, is 2,3 fte aan ambtelijke capaciteit vereist.

Dit betekent een voortzetting van de huidige extra 0,8 fte, ook na december 2020, aangevuld met nog een halve 0,5 fte. De kosten van de uitbreiding van deze in totaal 1,3 fte, incidenteel in 2021 en 2022, bedragen ca. € 82.500 per jaar. Wij stellen voor om deze kosten te dekken door middel van een onttrekking uit de reserve duurzaamheid.

3. Relatie met bestaand beleid

Op 3 juni 2019 heeft uw Raad de Energievisie en het Uitvoeringsprogramma Energie 2019-2022 op hoofdlijnen vastgesteld. Het uitvoeringsprogramma Energie 2019-2022 op hoofdlijnen vraagt om een nadere uitwerking van de hoofdlijnen. Besloten is deze invulling jaarlijks te geven. In deze raadsnota wordt een voorstel gedaan wat betreft het jaarprogramma 2021, met een doorkijk naar 2022.

4. Gewenst beleid en mogelijke opties

Om hetgeen in het jaarprogramma 2020 is opgenomen en in gang is gezet, te kunnen blijven voortzetten en oppakken, is een capaciteit van 2,3 fte vereist. Dit betekent een uitbreiding met 1,3 fte. Hieronder worden de voort te zetten en op te pakken onderdelen nader uitgewerkt.

Regionale Energie Strategie

De Gemeente Valkenburg aan de Geul neemt deel in de Regionale Energie Strategie. Dit is een samenwerkingsverband van de 16 Zuid-Limburgse gemeenten met Provincie, Waterschap en netbeheerder waarin de transitie van grijze naar groene stroom vorm moet krijgen. De 16 gemeenten hebben zichzelf onderverdeeld in 3 subregio's. De Gemeente Valkenburg aan de Geul maakt onderdeel uit van de subRES Maastricht-Heuvelland. In dit verband treedt de gemeente op als vice-voorzitter. In die hoedanigheid sluit de gemeente ook aan bij de regelmatige stuurgroepoverleggen op Zuid-Limburgse schaal.

Na het doorlopen van de technische fase, waarover u via presentaties en video-presentaties geïnformeerd bent, bevindt de RES zich nu in de maatschappelijke fase. Hierin wordt in de periode

tot en met juli 2021 een intensief proces met raad en samenleving doorlopen. Na deze periode volgt herijking van de RES 1.0, in cycli van twee jaren. De RES is en blijft dientengevolge een dynamisch proces. Naast de herijking van de RES 1.0 dient vanaf juli 2021 ook gestart te worden met de uitvoering van hetgeen in de RES 1.0 is neergelegd.

Warmtetransitie

Vanuit het Rijk hebben gemeenten een regierol gekregen in de warmtetransitie. Dit betekent dat gemeenten in de lead zitten om de gebouwde omgeving in 2050 volledig aardgasloos te verwarmen. Hiertoe stellen gemeenten een Warmtetransitievisie op. Ook de Gemeente Valkenburg aan de Geul is hiermee druk in de weer. Na technisch onderzoek, waarover u in een themasessie in Q1 van 2020 bent geïnformeerd, is onderzoek gedaan naar de mening van de inwoners. Parallel hieraan heeft een haalbaarheidsstudie plaatsgevonden in Berg. Alle resultaten hieruit worden op dit moment gebundeld en gevormd tot een Warmtetransitievisie die past bij de Gemeente Valkenburg aan de Geul, terwijl daarmee ook aan de opdracht van het Rijk wordt voldaan. Hierin worden zaken als het stimuleren van het verbeteren van de isolatie van woningen en het zoeken naar koppelkansen meegenomen. In 2020 is onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van een project om het isoleren van woningen te stimuleren. In 2021 loopt dit door, wordt een en ander ingebed in de Transitievisie Warmte en wordt het projectplan nader uitgewerkt. Met name juridische en contractuele zaken (welke contractvormen zijn mogelijk, hoe aan te besteden etc.) vragen hierin veel onderzoek.

30 gratis scans

Om bewustwording te creëren onder de inwoners van de gemeente is in 2020 een project opgestart in samenwerking met Stichting Dubbel Duurzaam. In dit kader worden 30 woningscans verdeeld over inwoners die zich hiervoor aanmelden. Enkele van deze woningscans zullen worden uitgekozen om onder een breder publiek verspreid te worden in de vorm van een artikel in de Gemeente Mazjerang. Enige tijd na afronding van de scans, zal een follow-up-bijeenkomst volgen voor de 30 inwoners. Hierin worden vragen van de inwoners beantwoord en worden zij gestimuleerd om daadwerkelijk over te gaan tot het nemen van de in de woningscan aanbevolen maatregelen. Dit project wordt verder opgepakt en afgerond.

Dienstverleningsniveau

Het niveau van dienstverlening blijft hoog. Dit betekent dat inwoners, ondernemers en initiatiefnemers die contact opnemen met de gemeente in verband met vragen met betrekking tot het thema duurzaamheid goed geholpen worden en uitgebreid te woord worden gestaan. Zij worden bovendien, wanneer direct te woord staan niet mogelijk is, teruggebeld binnen de door het Klant Contact Centrum aangegeven periode.

Duurzame denktank

In lijn met het jaarprogramma 2020 is de duurzame denktank opgericht. Een 60-tal enthousiaste inwoners heeft zich hierbij aangemeld. Na werving gedurende de zomerperiode, heeft in het najaar de kick-off van de duurzame denktank plaatsgevonden. De gemeente ondersteunt en faciliteert de denktank. Denk hierbij aan het organiseren van (digitale) bijeenkomsten met inspirerende sprekers of het gezamenlijk oppakken van een initiatief of project dat door de duurzame denktank is aangedragen.

Vergroenen tuinen

Waterstress en hittestress worden steeds meer merkbaar. Het tegengaan van verstening van de omgeving kan een belangrijke rol spelen bij de adaptatie aan deze twee gevolgen van

klimaatverandering. Om inwoners een boost te geven hiermee aan de slag te gaan, wordt onderzocht of het mogelijk is om een project op te starten dat hen hierbij op weg helpt.

Gemeentelijk vastgoed

Elke gemeente heeft een voorbeeldfunctie richting haar inwoners met betrekking tot het nemen van verduurzamende maatregelen. Daarom worden de energielabels van de gebouwen in gemeentelijke eigendom opgenomen en wordt onderzocht welke maatregelen genomen kunnen worden, om het gemeentelijk vastgoed te verduurzamen. Ook worden de bijbehorende kosten in beeld gebracht, zodat op basis hiervan een ambitie uitgesproken kan worden. Dit alles vanzelfsprekend in samenwerking met de ambtenaren verantwoordelijk voor de betrokken werkvelden.

Opwek hernieuwbare energie in de bebouwde omgeving

Het onderzoek naar de mogelijkheden met betrekking tot het opwekken van hernieuwbare energie in de bebouwde omgeving, bijvoorbeeld op braakliggende terreinen of door het overdekken van parkeerterreinen met zonnepanelen, zal eveneens kunnen worden opgepakt.

Sustainable Development Goals (SDG's)

De Gemeente Valkenburg aan de Geul is bij de Vereniging Nederlandse Gemeenten (hierna: VNG) aangesloten als Global Goals gemeente. Dit is een platform binnen de VNG van gemeenten die het belang van de SDG's onderkennen en onderschrijven. Om de SDG's meer nadruk te geven, dienen deze te worden ingebed in de gemeentelijke organisatie, op alle niveaus. In dit kader is reeds in het voorjaar van 2020 onderzoek gedaan door een studenten onderzoeksteam van Maastricht University. Voortbordurend op dit onderzoek wordt nu een plan opgesteld om de SDG's beter in de organisatie te laten landen. Daaropvolgend wordt uitvoering gegeven aan dit plan. Het uitdragen van de SDG's is echter niet slechts een intern iets. Ook naar buiten toe wordt meer aandacht besteed aan de SDG's. Ook hier wordt nadrukkelijk samengewerkt met ambtenaren uit andere beleidsvelden, zowel bij het interne als bij het externe aspect.

Communiceren en inspireren

Bewustwording is op dit moment nog een van de grootste uitdagingen op het gebied van duurzaamheid. Wat is er eigenlijk aan de hand, wat kunnen we doen en hoe dan? Dit zijn slechts enkele voorbeelden van veelgehoorde vragen. Om de bekendheid en bewustwording een boost te geven, zijn goede, heldere en duidelijke communicatie van groot belang.

Daarnaast geldt dat iemand die goed geïnformeerd en goed op de hoogte is, sneller bereid is in actie te komen. Iemand die bijvoorbeeld weet welke stappen hij of zij moet zetten om zijn woning te isoleren, zal hier sneller toe overgaan dan iemand die onbekend is met het energielabel van zijn of haar eigen huis. Op goed informeren en communiceren, volgt dus inspireren. Dit inspireren ziet echter niet enkel op extern inspireren, ook intern inspireren is van groot belang. Duurzaamheid dient immers in het DNA van de gemeente te komen.

Om deze activiteiten te kunnen oppakken, is 2,3 fte vereist. Dit betekent een voortzetting van de huidige extra 0,8 fte, ook na december 2020, aangevuld met nog een halve 0,5 fte. De kosten van de uitbreiding van deze in totaal 1,3 fte, incidenteel in 2021 en 2022, bedragen € 82.500 per jaar. Wij stellen voor om deze kosten te dekken door middel van een onttrekking uit de reserve duurzaamheid.

Conclusie

Door een capaciteitsuitbreiding met 1,3 fte kan de ingezette lijn vanuit de ambities van het coalitieakkoord en daaruit volgend de Energievisie en jaarprogramma's 2019 en 2020 worden vastgehouden. Vanuit financieel oogpunt is dit haalbaar binnen de nog beschikbare middelen in de reserve duurzaamheid. Dit wordt nader uitgewerkt onder paragraaf 8, de financiële paragraaf.

Doorkijk naar de toekomst

Vanuit de RES en Warmtevisie maar ook vanuit de landelijke uitwerkingen van het Klimaatakkoord verwachten wij dat de komende 2 jaren meer inzicht en duidelijkheid zal ontstaan in de exacte omvang en opgaven voor onze gemeente, inclusief middelen die er vanuit het Rijk hiervoor beschikbaar komen. Ook zullen na de verkiezingen de nieuwe ambities voor onze eigen gemeente bepaald zijn voor de volgende coalitieperiode. Hiermee kan dan de afweging voor de structureel noodzakelijke capaciteit voor deze thema's gemaakt worden. Met het huidige voorstel kan de periode tot en met 2022 worden overbrugd

5. Samenwerking

Het jaarprogramma duurzaamheid 2020, dat ook de basis vormt voor 2021 en 2022, richt zich met name op de opgaven voor onze gemeente. In de RES Zuid-Limburg, met betrekking tot de energie- en warmtetransitie, wordt met de regio Maastricht-Heuvelland en met heel Zuid-Limburg samengewerkt om een bod aan het Rijk te doen. In dit verband wordt tevens in de regio Maastricht-Heuvelland aan een gezamenlijk ruimtelijk afwegingskader gewerkt. Waar op andere vlakken samenwerking met buurgemeenten of met gemeenten elders in Nederland mogelijk is, zal deze samenwerking gezocht worden.

6. Aanbestedingen

N.v.t.

7. Duurzaamheid

Deze nota richt zich op het onderwerp duurzaamheid in de Gemeente Valkenburg aan de Geul.

8. Financiën

De voorgestelde capaciteitsuitbreiding, noodzakelijk voor de aansturing en uitvoering van de genoemde onderdelen, kent financiële gevolgen. De kosten van de uitbreiding met 1,3 fte bedragen € 82.500 per jaar in 2021 en in 2022. Wij stellen voor om deze kosten te dekken door middel van een onttrekking uit de reserve duurzaamheid.

Daarnaast zijn aan de uitvoering van een aantal van deze onderdelen aanvullende externe kosten verbonden. De ingeschatte kosten in dit kader zijn hieronder weergegeven.

Onderdeel	Ingeschatte kosten per onderdeel	Dekkingsvoorstel
RES	Ca. €10.000,= ten behoeve van gemeente specifieke onderdelen van de maatschappelijke fase	Deze ingeschatte kosten kunnen worden voldaan uit de structureel beschikbaar gestelde gelden (begrotingspost 6723010.34098).

Warmtetransitie	Ca. €105.000,=	Reeds vrijgegeven middelen bij besluit d.d. 3 juni 2019
30 gratis scans	Ca. €25.000,=	Hiervan is een bedrag ad. €10.000,= reeds vrijgegeven middelen bij besluit d.d. 9 december 2019, door lager uitvallende kosten binnen andere posten, is de verwachting dat de resterende €15.000,= eveneens voldaan kan worden uit de bij besluit d.d. 9 december 2019 vrijgegeven middelen.
Duurzame denktank	Ca. €20.000,=	Reeds vrijgegeven middelen bij besluit d.d. 9 december 2019.
Vergroenen tuinen	Ca. €15.000,=	Reeds vrijgegeven middelen bij besluit d.d. 9 december 2019.
Gemeentelijk vastgoed - Energielabels	Ca. €25.000,=	Reeds vrijgegeven middelen bij besluit d.d. 9 december 2019.
Opwek hernieuwbare energie in de bebouwde omgeving	Ca. €30.000,=	Reeds vrijgegeven middelen bij besluit d.d. 9 december 2019.
Verduurzamen woningbestand	Ca. €30.000,=	Reeds vrijgegeven middelen bij besluit d.d. 9 december 2019.
Communiceren en inspireren	Ca. €15.000,=	Reeds vrijgegeven middelen bij besluit d.d. 9 december 2019.

De stand van de reserve duurzaamheid per 1 januari 2020, conform jaarrekening 2019, bedraagt €594.819,50. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

Opbouw reserve duurzaamheid	Bedrag
Gemeentefonds - decentralisatie-uitkering Wijkaanpak	9.997,00
Gemeentefonds - decentralisatie-uitkering Energieloket	25.000,00
Gemeentefonds - decentralisatie-uitkering Transitievisie Warmte	202.101,00
Formatie duurzaamheid en energietransitie	43.855,00
Restantbudget duurzaamheid en energietransitie	68.866,50
Overheveling middelen duurzaamheid / energietransitie	245.000,00
Totaal reserve duurzaamheid per 1 januari 2020	594.819,50

Het restantbudget duurzaamheid en energietransitie van € 68.866,50 is, op grond van het raadsbesluit tot budgetoverheveling bij de kadernota 2020, beschikbaar gesteld in 2020. Daarnaast is op grond van het raadsbesluit van 9 december 2019 een begrote onttrekking opgenomen van € 145.000. Na aftrek van deze twee posten resteert een bedrag van € 380.953. Overigens verwachten wij in 2020 dat het vrijgegeven budget niet volledig wordt benut, zodat de resterende ruimte in de

begroting hoger zal zijn. De stand van de reserve duurzaamheid is afdoende om de kosten van de voorgestelde formatieuitbreiding te dekken.

9. Communicatie

Communicatie richting inwoners, ondernemers, eigen organisatie en politiek is bij uitstek een onderwerp dat om maatwerk vraagt. De specifieke wijze waarop dit zal gebeuren, kent vele vormen en is situationeel afhankelijk. Per onderdeel zal hier maatwerk worden geleverd in afstemming met de afdeling communicatie.

10. Afwegingen en Advies

Wij adviseren u

- In te stemmen met het jaarprogramma 2021 met doorkijk naar 2022 zoals opgenomen in dit voorstel;
- Ten behoeve van de uitvoering van het jaarprogramma in te stemmen met budgetoverheveling van de eerder vrijgegeven budgetten in 2020 naar 2021 (door middel van een storting in de reserve duurzaamheid in 2020 en een onttrekking in 2021);
- In te stemmen met de incidentele formatie-uitbreiding met 1,3 fte naar 2,3 fte, voor de duur van twee jaar (in 2021 en 2022);
- De kosten van deze incidentele formatie-uitbreiding te dekken door middel van een onttrekking uit de reserve duurzaamheid van € 82.500, zowel in 2021 als in 2022 (totaal € 165.000).

11. Bijlagen

- Jaarprogramma 2020
- Energievisie
- Uitvoeringsprogramma energie op hoofdlijnen

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Valkenburg aan de Geul,

mr. G.S. Reehuis
algemeen directeur/gemeentesecretaris

dr. J.J. Schrijen
burgemeester

De raad van de gemeente Valkenburg aan de Geul,

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders de dato 3 november 2020;

Gehoord de raadsadviescommissie Stedelijke Ontwikkeling en Beheer de dato 24 november 2020;

B e s l u i t :

- In te stemmen met het jaarprogramma 2021 met doorkijk naar 2022 zoals opgenomen in dit voorstel.
- Ten behoeve van de uitvoering van het jaarprogramma in te stemmen met budgetoverheveling van de eerder vrijgegeven budgetten in 2020 naar 2021 (door middel van een storting in de reserve duurzaamheid in 2020 en een onttrekking in 2021).
- In te stemmen met de incidentele formatie-uitbreiding met 1,3 fte naar 2,3 fte, voor de duur van twee jaar (in 2021 en 2022).
- De kosten van deze incidentele formatie-uitbreiding te dekken door middel van een onttrekking uit de reserve duurzaamheid van € 82.500, zowel in 2021 als in 2022 (totaal € 165.000).

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van 14 december 2020.

De raad voornoemd,

mr. J.W.L. Pluijmen,
griffier

dr. J.J. Schrijen,
voorzitter